

Ks. Wojciech Danielski

DYREKTORIUM DUSZPASTERSKIE EPISKOPATU FRANCJI O CHRZCIE DZIECI Z 1965 R.

La pastorale du baptême des petits-enfants. Document épiscopal. La Maison-Dieu 88 (1966) s. 43—56.

W grudniu 1965 r. Konferencja Plenarna Biskupów Francji wydała dyrektorium na temat chrztu dzieci, które poniżej referujemy w skrócie.

Sakramenty zakładają wiarę, dają jej wzrost, umacniają ją i wyrażają; dlatego zwą się sakramentami wiary. Niestety często nie widać tej wiary u proszących o sakramenty. Dlatego duszpasterze, świadomi faktu dechrystianizacji i braków ewangelizacji w wielu regionach i środowiskach, chcieliby raczej nawiązywać dialog na temat wiary, zamiast od razu udzielać sakramentów. Biskupi francuscy wydali dyrektorium pastoralne o sakramentach 3 kwietnia 1961 r. Obecnie istnieje konieczność dalszego kroku, tj. pogłębienia zgodnie z nauką Soboru i potrzebami, na jakie wskazują duszpasterze. Najpierw dotyczy to chrztu dzieci, aby obudzić odpowiedzialność za nie rodziców, kapłanów i chrześcijańskiej wspólnoty. Rzeczywistość bowiem jest taka, że z ochrzczonej można rozmawiać o osobiście o wierze dopiero w obliczu ich ślubu. Konieczna jest więc pilna, stopniowa odnowa mentalności i postaw, gdyż niemożliwa jest tu zmiana radykalna.

Dokument po wstępie zreferowanym powyżej, dzieli się na 3 części. Pierwsza nosi tytuł: Chrzest i misja Kościoła; drugi: Pomoc rodzicom w wypełnianiu ich odpowiedzialności; trzecia część zawierająca wskazania praktyczne, jest redagowana osobno dla każdego regionu: tu zamieszczono jedynie wskazania dla okręgu paryskiego.

I. Pierwsza część odpowiada na pytanie, pod jakim warunkiem chrzest jest naprawdę misją Kościoła, po czym od misji zbawienia przechodzi do odpowiedzialności Kościoła podejmowanej przy chrzcie dzieci i do udziału rodziców w tej odpowiedzialności.

Kościół bowiem udzielając chrztu, zawsze angażuje swoją odpowiedzialność, i w ten sposób wyraża odpowiedź na zbawczą wolę Bożą. W wypadku chrztu dzieci, pierwszeństwo w Kościele przypada odpowiedzialności rodziców, gdyż oni jako pierwsi wychowawcy, są pierwszymi poręczycielami wiary swych dzieci.

II. Część druga mówi o pomocy w pełnieniu tej odpowiedzialności. Przez decyzję o chrzcie swego dziecka, rodzice podejmują się dbać o swe życie chrześcijańskie w Kościele, tj. o rozwijanie wiary, którą sami na chrzcie otrzymali. Każdy duszpasterz powinien to rodzicom wyjaśnić, wspomagać w podjęciu tej odpowiedzialności i w końcu roztropnie zabiegać o pewne gwarancje. Podano tu najpierw postawy, jakich należy unikać, następnie właściwy sposób wspomagania rodziców w rozwoju

swej wiary, dalej zasady dopuszczania do chrztu i rolę przygotowania do chrztu w całości ewangelizacji.

1. Kościół przez udzielanie chrztu okazuje się jako sakrament, skuteczny znak zbawienia, jakiego wyczekuje świat; znaki więc powinny wyrażać prawdziwą naturę i misję Kościoła. Nie można udzielać sakramentów bez głoszenia Słowa Bożego. Chrystus bowiem kazał chrzczyć tych, którzy uwierzą; dlatego spośród dorosłych chrzczymy tylko tych, którzy wierzą w Chrystusa jako Boga i Zbawiciela, i którzy chcą postępować Jego drogą. Dzieci zaś chrzczymy tylko pod warunkiem moralnej pewności, że otrzymają chrześcijańskie wychowanie, ponieważ łaska chrztu nie jest skarbem do ukrycia, ale ziarnem, które ma wzrastać: włączając w Kościół, skierowuje do życia chrześcijańskiego i budowanie Ciała Chrystusowego. Ciężki obowiązek, spoczywający na ochrzczonych rodzicach, jakim jest doprowadzenie do chrztu, rozciąga się na wychowanie w wierze i życiu chrześcijańskim: „kto nie uwierzy, będzie potępiony”.

Sakrament musi ukazywać się nie jako czynność magiczna, ale jako sakrament wiary, którego celem jest zbawienie i włączenie w życie Kościoła. Wspomagać rodziców w wychowaniu religijnym powinien kapłan udzielający chrztu; nadto cała wspólnota jako odpowiedzialna zwłaszcza za ochrzczonych w rodzinach niepraktykujących; najbardziej jednak odpowiadają za chrzest sami rodzice wspomagani przez chrześcijańskich. Tę odpowiedzialność najwyraźniej widać w środowiskach, gdzie większość stanowią niewierzący; ale dziś niewiara przenika wszędzie i wymaga od rodziców niewzruszonej wiary, wyraźnego świadectwa i troski o chrześcijańskie wychowanie.

2. Jak kapłani mają pomagać rodzicom? Wielu rodziców dzisiaj prosząc o chrzest dziecka, nie wie nic o wymaganiu chrześcijańskiego wychowania, sądząc, że wystarczy posyłać dziecko potem na katechizację. Wobec rodziców niewierzących lub niepraktykujących należy strzec się obydwu skrajnych, a bardzo szkodliwych postaw: zarówno surowości odmawiającej chrztu — gdy nie ma się ani pewności co do rozeznania, ani prawa, by wyrokować o życiu religijnym rodziców, a do wiary należy prowadzić przeciw wszystkim — jak i zbytnej elastyczności, uległej w każdej trudności, nadużywającej przekonania o wszechmocnym działaniu łaski, i bez upewnienia się, czy chodzi o chrześcijański stosunek rodziców do spraw wiary. I surowość, i fałszywa tolerancja musi być wykluczona, gdyż miłości Chrystusowej zawsze towarzyszy powaga i zrozumienie. Trzeba stwarzać rodzicom okazję próby przez pogłębienie ich wiary, a może nawet początek prawdziwego ich postępu w wierze. Trzeba bowiem stawiać konkretne warunki, wymagania, wobec tych, którzy mają należeć do Kościoła, skoro chrzest jest sakramentem zbawienia. Warunki te będą zróżnicowane w różnych miejscach. Będą to albo spotkania z kapłanem dla rozważenia odpowiedzialności i uzgodnienia, jak ma wyglądać wychowanie dziecka w wierze — albo nauki o chrzcie i spotkaniu z Kościołem w jego życiu i posłannictwie: czytanie Słowa Bożego, modlitwy, katechezy; zawsze jednak, zarówno dla rodziców, jak i dla chrześcijańskich, spotkania w duchu katechumenatu. Konieczny jest bowiem jakiś odstęp czasu między zapisaniem dziecka (nawet przed jego urodzeniem) a samym chrztem, co nie sprzeciwia się praktyce Kościoła co do chrztu „quam primum moraliter” w czasach obecnych, gdy śmiertelność niewzrostła znacznie zmalała.

3. Dopuszczenie do chrztu jest więc okazją, by kapłan pomógł rodzicom w podjęciu świadomej i dojrzałej decyzji, po okresie rozważania zarówno motywów, jakie nimi kierują — jak i wymagań wspólnoty Koś-

ciola. Decyzji tej więc kapłan nie pozwoli podjąć pośpiesznie. Kryteriami oceny dla kapłana będą przede wszystkim: refleksja rodziców nad obowiązkami wychowawczymi, kontakt ich w tym czasie z Kościołem (innymi rodzicami, zakonnikami, katechetkami, apostołami), przemyślany wybór chrzestnych, i sama zgoda na taki czas oczekiwania. Jeśli rodzice zdecydowali, by nie chrzcili w ogóle albo odłożyli chrzest na później, kapłan ma uszanować ich decyzję w duchu troski i miłości duszpasterskiej, ale musi utrzymać z nimi kontakt. Chrzest opóźniony jest nadal przedmiotem odpowiedzialności Kościoła.

4. Przygotowanie do chrztu jest częścią istotną obowiązku ewangelizacji, spoczywającego i na kapłanie, i na świeckich. Pytania i reakcje rodziców powinny kapłanom dawać rozeznanie w sytuacji miejscowej, gdzie Kościół spotyka się ze światem, np. w zakresie odbioru języka i tematyki kazań.

III. W okręgu paryskim obowiązuje 6 zasad:

1. „Prośba i zapisanie” jest pierwszym prawdziwie duszpasterskim kontaktem z rodzicami, połączonym z wpisem do księgi zgłoszeń; zaleca się je przed urodzeniem dziecka.

2. Przygotowanie rodziców, przynajmniej jednego z nich, przez kapłana, odbywa się z zasady na zebraniach, w których wypada, by brali udział gorliwi rodzice z parafii.

3. Co do czasu chrztu, nie należy go opóźniać, gdy życie chrześcijańskie rodziny jest kapłanowi znane; czas próby dla innych rodziców trwać może maksimum kilka tygodni, ale kapłan udzielający chrztu ma mieć pewność, że rodzice rzeczywiście przeszli przygotowanie.

4. W wyborze chrzestnych kryterium ma być życie chrześcijańskie; powinni oni przejść formację wraz z rodzicami.

5. W niebezpieczeństwie śmierci — o czym rodziców przy zgłoszeniu należy wyraźnie uprzedzić — chrztu udziela się natychmiast; należy się modlić za dzieci nieochrzczone, aby nie umarły bez chrztu (modlitwa powszechna).

6. Dzień i godzinę udzielania chrztu należy ogłosić parafianom i zaprosić na chrzest zwłaszcza narzeczonej i młode małżeństwa. Pierwszy rok stosowania tych zasad na próbę upłynął w czerwcu 1967. Są już opublikowane sprawozdania w *La Maison-Dieu* oraz *Paroisse et Liturgie*.

Lublin

KS. WOJCIECH DANIELSKI

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM: OBRĘDY CHRZTU DZIECI

W dniach 24—25 czerwca 1971 r. odbyło się w Krościenku nad Dunajcem III Sympozjum Liturgiczne pracowników naukowych, absolwentów oraz współpracowników Katedry Liturgiki KUL, poświęcone odnowionej liturgii Chrztu dzieci.

Poprzednie dwa sympozja odbyły się również w Krościenku w okresach wakacyjnych i miały podobny charakter. Pierwsze w dniach 12—13 sierpnia 1969 r. poświęcono najnowszym dokumentom odnowionej liturgii, przede wszystkim zatrzymując się nad *Ordo Missae*; jedynie komunikaty zaprezentowały nowy Kalendarz Rzymski, ryt małżeństwa i chrztu dzieci: wszystkie referaty ukazały się w ramach specjalnego skryptu powielonego przez KUL jako *Materiały pomocnicze do wykładów z liturgiki. Komentarz do ksiąg liturgicznych wydanych w 1969 r.*, (Lublin 1970,